

به نام خداوند جان و خرد

جامع ترین مجموعه سوالات نهایی طبقه بندی شده
فارسی ۳ پایه دوازدهم

تهیه شده در گروه زبان و ادبیات فارسی استان آذربایجان شرقی

مهر ۱۴۰۰

سؤالات فصل اول و دوم

- ۱- معنی واژه های زیر را بنویسید:
- الف) تو نمایندهٔ فضلی تو سزاوار ثنایی. ب) هر نفسی که فرو می رود مُدّ حیات است ج) گفت نزدیک است والی را سرای آنجا شویم د) تا داروغه را گوییم در مسجد بخواب ه) مسلک مرغ گرفتار قفس هم چو من است و) تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته
- ۲- عبارت های زیر را به نثر روان بنویسید:
- الف) طاعتش موجب قربت است
ب) عصارةٔ تاکی به قدرت او شاهد فایق شده و تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته
ج) درختان را به خلعت نوروزی قبابی سبز ورق در برگرفته
د) بار دیگرش به تضرّع و زاری بخواند. حق - سبحانه و تعالی - فرماید: ... دعوتش را اجابت کردم و امیدش برآوردم که از بسیاری دعا و زاری بنده همی شرم دارم
- د) عاکفان کعبه جلالش به تقصیر عبادت معترف
ه) دایهٔ ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد
و) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت
ز) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت
ح) یکی از صاحب دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود
- ۳- در عبارت « یکی از صاحب دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود و در بحر مکاشفت مستغرق شده. » منظور از « مکاشفت » چیست؟ و در اصطلاح عرفانی به چه معنا است؟
- ۴- مصراع « جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن » را از شیوهٔ بلاغی به شیوهٔ عادی برگردانید
- ۵- در بیت « ای مشت زمین بر آسمان شو / بر وی بنواز ضربتی چند » واژگان مشخص شده چه آرایه ای را پدید می آورند؟
- ۶- در عبارت « عصارةٔ تاکی به قدرت او شاهد فایق شده و تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته » واژگان « سجع » را بنویسید.
- ۷- مفهوم عبارت های مشخص شده زیر را بنویسید:
- الف) بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت .
ب) گفت مستی زان سبب افتان و خیزان می روی / گفت جرم راه رفتن نیست ره هموار نیست
ج) بفکن ز پی این اساس تزویر / بگسل ز هم این نژاد و پیوند
- ۸- مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید:
- الف) یک دم غریق بحر خدا شود گمان مبر / کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی
ب) بنیاد هستی تو چو زیر و زبر شود / در دل مدار هیچ که زیر و زبر شوی
- ۹- مصراع « چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشیمان » چه مفهومی دارد؟
- ۱۰- بیت « گفت می باید تو را تا خانهٔ قاضی برم / گفت رو ، صبح آی قاضی نیمه شب بیدار نیست » چند جمله است؟
- ۱۱- در بیت زیر نوع دقیق « وابسته های پسین » گروه اسمی مشخص شده را بنویسید:
- « فکری ای هم وطنان در ره آزادی خویش / بنمایید که هر کس نکند ، مثل من است »
- ۱۲- در بیت « دست از مس وجود چو مردان ره بشوی / تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی » چند تشبیه وجود دارد؟
- ۱۳- منظور از « درخت گل » در عبارت زیر چیست؟
- گفت : « به خاطر داشتیم که چون به درخت گل رسم دامنی پر کنم هدیهٔ اصحاب را »
- ۱۴- در مصراع « از دست و زبان که بر آید ، ، « که » چه نقش دستوری دارد؟
- ۱۵- « حَسَنَت جمیع خِصَاله » یعنی چه؟

۱۶- در عبارت : « تخم خرمايي به تربيتش نخل باسق گشته »:

الف) منظور از تربیت چیست؟ (ب) مرجع ضمیر «ش» به چه کسی بر می گردد؟

۱۷- کدام گزینه مفهوم بیت « ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد » را بیان می کند؟

الف) بیان عشق و شیدایی (ب) پاک باختگی و بی ادعایی (ج) اتحاد و همیاری

۱۸- با توجه به عبارت « وظیفه روزی به خطای منکر نبرد »:

الف. عبارت به کدام صفت خداوند اشاره دارد؟ (ب) منظور از « وظیفه روزی » چیست؟

۱۹- در بیت زیر دو آرایه ادبی مشخص کنید:

چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان

۲۰- مصراع دوم شعر « گفت: می بسیار خوردی زان چنین بی خود شدی » در کدام گزینه آمده است؟

الف) گفت « هشیاری بیار این جا کسی هشیار نیست » (ب) گفت « پوسیده است جز نقشی ز پود و تار نیست »

(ج) گفت « کار شرع ، کار درهم و دینار نیست » (د) گفت « ای بیهوده گو حرف کم و بسیار نیست »

۲۱- در مصراع « گفت باید حد زند هشیار مردم ، مست را . » مقصود از « حد زند » چیست؟

۲۲- با توجه به بیت زیر فرد مست علت افتان و خیزان بودن خود را در چه می داند؟

« گفت مستی ، زان سبب افتان و خیزان می روی گفت : « جرم راه رفتن نیست ، ره هموار نیست »

۲۳- معادل درست توضیح عرفانی را از داخل کمانک انتخاب کنید:

« کمال توجه بنده به حق و یقین بر این که خداوند در همه احوال ؛ عالم بر ضمیر اوست » (مراقبت / مکاشفت)

۲۴- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید:

الف) گفت از (بحر - بهر) غرامت جامه ات بیرون کنم

(ب) واصفان حلیه جمالش به تحیر (منسوب/ منسوب)

۲۵- نوع حذف را در هر یک از موارد زیر تعیین کنید:

الف) بنده همان به که ز تقصیر خویش عذر به درگاه خدای آورد

(ب) در هر نفسی دو نعمت موجود است و بر هر نعمتی شکری واجب

(ج) گر آتش دل نهفته داری سوزد جانت ، به جانت سوگند

۲۶- مفهوم کلی بیت زیر را بنویسید:

« خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است »

۲۷- در بیت « گفت آگه نیستی کز سر در افتادت کلاه / گفت در سر عقل باید بی کلاهی عار نیست. » بر چه موضوعی تاکید شده

است؟

۲۸- مفهوم کلی مصراع دوم بیت زیر با کدام گزینه مناسبت دارد؟

« هیچ نقاشت نمی بیند که نقشی بر کشد و آن که دید از حیرتش کلک از بنان افکنده ای »

الف) ما عبدناک حقّ عبادتک (ب) ما عرفناک حقّ معرفتک

۲۹- با توجه به بیت های زیر ، درستی یا نادرستی هر یک از موارد داده شده را تعیین کنید:

تو مشّت درشت روزگاری از گردش قرن ها پس افکند

زین بی خردان سفله بستان داد دل مردم خردمند

الف) در گروه اسمی « مشّت درشت روزگار » واژه « مشّت » هسته است

(ب) ترکیب « مردم خردمند » وصفی و ترکیب « بی خردان سفله » اضافی است

۳۰- با توجه به بیت زیر ، به پرسش ها پاسخ دهید:

« گفت نزدیک است والی را سرای ، آنجا شویم گفت والی از کجا در خانه خمار نیست ؟ »

الف) کارکرد « را » چیست ؟ (ب) با توجه به معنا ، کدام فعل اسنادی است؟

۳۱- در بیت زیر ، ترکیب های اضافی را پیدا کنید و بنویسید:

« زین بی خردان سفله بستان داد دل مردم خردمند»

۳۲- با توجه به ابیات « تا وارهی از دم ستوران وین مردم نحس دیو مانند

با شیر سپهر بسته پیمان با اختر سعد کرده پیوند

الف) شیر سپهر استعاره از چیست؟ ب) مفهوم کلی دو بیت خلق کدام آرایه را به یاد می آورد؟

۳۳- در بیت « جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است » شاعر به چه مضمونی تاکید دارد؟

۳۴- نام نویسندگان آثار زیر را بنویسید:

الف) قصه شیرین فرهاد : (ب) روایت سنگسازان ۲: (ج) کلیله و دمنه : (د) گلستان :

۳۵- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید:

واصفان حلیهٔ جمالش به تحیر (منصوب / منسوب)

۳۶- آرایه ذکر شده در مقابل همهٔ ابیات ، به جز گزینهٔ درست است

۱) چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشیمان چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیمان (اسلوب معادله)

۲) گفت : « باید حد زند هشیار مردم ، مست را گفت : « هشیاری بیار ، اینجا کسی هشیار نیست (تضاد)

۳) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملّتی که مردم صاحب قلم نداشت (کنایه)

۴) با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت (ایهام)

۳۷- در کدام یک از بیت های زیر آرایهٔ « حسن تعلیل » وجود دارد؟ دلیل خود را بنویسید:

الف) تا چشم بشر نبیندت روی بنهفته به ابر ، چشم دلبد

ب) بر کن ز بن این بنا که باید از ریشه بنای ظلم بر کند

۳۸- مفهوم کلی بیت زیر را بنویسید:

« گفت می بسیار خوردی زان چنین بی خود شدی گفت : ای بیهوده گو ، حرف کم و بسیار نیست »

۳۹- در بیت « همه از بهر تو سرگشته و فرمانبردار شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری »

الف) کدام فعل حذف شده است؟ ب) نوع حذف را بنویسید

۴۰- مفهوم مشترک بیت های زیر را بنویسید:

الف) شو منفجر ای دل زمانه وان آتش خود نهفته میسند

ب) دلا خموشی چرا؟ چو خم نجوشی چرا؟ برون شد از پرده راز ، تو پرده پوشی چرا؟

۴۱- با توجه به بیت « در پیشگاه اهل خرد نیست محترم / هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت » در نظر خردمندان چه کسی محترم است؟

۴۲- با توجه به بیت های زیر ، به پرسش های داده شده پاسخ دهید:

« تو قلب فسردهٔ زمینی از درد ورم نموده یک چند

بفکن ز پی این اساس تزویر بگسل ز پی این نژاد و پیوند»

الف) نوع کدام یک از ترکیب های « قلب فسرده » و « قلب زمین » ، اضافی است؟

ب) یک ترکیب وصفی در بیت دوم بیابید و بنویسید

۴۳- برای واژهٔ مشخص شدهٔ مصراع « سریر ملک عطا داد کردگار تو را » یک برابر معنایی از بیت زیر بیابید:

« بر کش ز سر این سپید معجر بنشین به یکی کبود اورند»

۴۴- با توجه به بیت های زیر، درستی یا نادرستی موارد داده شده را تعیین کنید.

«گفت: نزدیک است والی را سرای، آن جا شویم گفت: والی از کجا در خانهٔ خمّار نیست؟

گفت: تا داروغه را گویم در مسجد بخواب گفت: مسجد خوابگاه مردم بدکار نیست»

الف) در بیت اول، فعل «شویم»، اسنادی و فعل «نیست»، غیر اسنادی است. درست نادرست

ب) در بیت دوم، «خوابگاه مردم»، یک ترکیب اضافی و «مردم بدکار» یک ترکیب وصفی است. درست نادرست

۴۵- در عبارت زیر، با توجه به بخش مشخص شده، کدام آرایه ادبی دیده می‌شود؟

فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترده و دایه ابر بهاری را گفته تا بنات نبات بپرورد. ()

۴۶- در نوشته زیر، منظور از «به طریق انبساط»، چیست؟

«یکی از یاران به طریق انبساط گفت: از این بوستان که بودی، ما را چه تحفه کرامت کردی؟»

۴۷- با توجه به شعر «دماوندیه»، منظور از بخش‌های مشخص شده در بیت‌های زیر چیست؟

«پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته جان شنو یکی پند

گر آتش دل نهفته داری / سوزد جانت به جانت سوگند»

۴۸- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید: تا وارهي از دم (سطوران / ستوران) / وین مردم نحس دیو مانند

۴۹- کاربرد معنایی فعل «نیست» در کدام مصراع، اسنادی و در کدام مصراع، غیر اسنادی است؟

الف) گفت مسجد خوابگاه مردم بدکار نیست / ب) گفت والی از کجا در خانه خمار نیست!

۵۰- آرایه متناسب با بیت زیر را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.

با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت (استعاره - تلمیح)

۵۱- معنی ابیات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) ناله مرغ اسیر این همه بهر وطن است / مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است

ب) کرم بین و لطف خداوندگار / گنه بنده کرده است و او شرمسار

۵۲- مفهوم کلی قسمت مشخص شده را بنویسید.

گفت مستی زان سبب افتان و خیزان می‌روی / گفت جرم راه رفتن نیست ره هموار نیست

۵۳- در بیت «پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته جان شنو یکی پند» مقصود شاعر را از «آتش درون» و «سوخته جان» بنویسید.

جواب:

۱- الف) ستایش، سپاس (ب) یاری رسان (ج) فرمانروا، حاکم (د) نگهبان (ه) روش، طریق (و) بلند، بالیده

۲- الف) اطاعت کردن از خدا سبب نزدیکی به او است. (ب) شیرۀ درخت انگوری به قدرت خداوند به شیرینی برگزیده و خوبی تبدیل شد و هستۀ خرما با پرورش او (خداوند) به نخل بلندی تبدیل شد. (ج) به عنوان هدیه و تحفه عید نوروز بر تن درختان لباسی از برگ

های سبز پوشانده است (د) دوباره خداوند را با التماس صدا می کند، خداوند بلند مرتبه می فرماید توبۀ (دعای) بنده ام را قبول

کردم و آرزویم را بر آورده ساختم، زیرا از دعا و التماس زیاد او شرمنده ام (د) گوشه نشینان کعبۀ جلال الهی به کوتاهی کردن در

عبادت اعتراف می کنند (ه) به ابر بهاری که همچون دایه ای است دستور داده تا دختران گیاه را در گهواره زمین پرورش دهد (و) در

- گذر زمان ملتی که نویسنده و شاعر و نداشته باشد ، فراموش می شود. (ز) (ح) یکی از عارفان در حال تفکر عارفانه و توجه به حق بود.
- ۳- کشف کردن ، آشکار کردن / در اصطلاح عرفانی ، پی بردن به حقایق الهی است
- ۴- جامه ای کاو بهر وطن ، غرقه به خون ، نشود
- ۵- مراعات نظیر
- ۶- شده ، گشته / فایق ، باسق
- ۷- الف) اختیارم را از دست دادم (ب) اوضاع جامعه نا به سامان (نامساعد) است (ج) پایه و بنیان این همه مکر و فریب را نابود کن
- ۸- اگر به خدا باور و توجه قلبی داری ، دل کندن تو از علایق مادی (دنیوی) موجب رسیدن تو به حیات معنوی و روحانی می گردد
- ۹- امت مسلمان با یاری و شفاعت پیامبر اکرم دلگرم و شکست ناپذیر می گردد
- ۱۰- ۶ جمله (گفت / می باید تو را تا خانه قاضی برم / گفت / رو / صبح آی / قاضی نیمه شب بیدار نیست)
- ۱۱- آزادی : مضاف الیه خویش: مضاف الیه مضاف الیه
- ۱۲- مس وجود / تو مثل مردان ره باش / کیمیای عشق / تو مانند زر بشوی /
- ۱۳- یار، جمال حق ، جلوه ای از جمال حق.
- ۱۴- مضاف الیه
- ۱۵- تمامی خصلت هایش زیبا هستند
- ۱۶- الف) پروراندن با دست قدرت الهی (ب) خداوند
- ۱۷- ب
- ۱۸- الف) رزاق بودن (ب) روزی ای که برای هر کس مقرر شده است
- ۱۹- تلمیح ، مراعات نظیر ، تشبیه ، اسلوب معادله
- ۲۰- د
- ۲۱- انجام مجازات شرعی
- ۲۲- فاسد بودن جامعه
- ۲۳- مراقبت
- ۲۴- الف) بهر (ب) منسوب
- ۲۵- الف) معنوی (فعل است) (ب) لفظی (حذف فعل) (ج) می خورم (معنوی)
- ۲۶- بیگانه ستیزی
- ۲۷- عقل و خرد مهم تر از حفظ ظاهر و رعایت آن است
- ۲۸- ب
- ۲۹- الف) درست (ب) نادرست
- ۳۰- الف) فک اضافه (ب) است
- ۳۱- داد دل دل مردم
- ۳۲- الف) خورشید (ب) حسن تعلیل
- ۳۳- وطن پرستی
- ۳۴- الف) احمد عربلو (ب) عیسی سلمانی لطف آبادی (ج) ابوالمعالی نصرالله منشی (د) سعدی
- ۳۵- منسوب
- ۳۶- گزینه ۴
- ۳۷- الف ، شاعر ارتفاع قلّه دماوند را برای این می داند که می خواهد مردم صورتش را نبینند
- ۳۸- گناه کم یا زیاد آن هر دو ناپسند است

- ۳۹- الف) هستند (فعل اسنادی) ب) معنایی
- ۴۰- توصیه به اعتراض یا ترک سکوت یا آشکار ساختن حرف درون
- ۴۱- کسی که به افکار مردم جامعه احترام بگذارد
- ۴۲- الف) اضافی ب) این اساس / این نژاد / این پیوند
- ۴۳- اورند
- ۴۴- الف) نادرست ب) درست
- ۴۵- استعاره (مجاز هم می توان در نظر گرفت)
- ۴۶- به شیوه صمیمی و خودمانی
- ۴۷- سوخته جان: شاعر (ملک الشعرای بهار)، آتش: خشم، اعتراض
- ۴۸- ستوران
- ۴۹- الف) اسنادی ب) غیراسنادی در معنی وجود ندارد
- ۵۰- تلمیح
- ۵۱- الف) ناله ها و شعرهای غم‌انگیز من شاعر برای دوری از وطن است ۲۵٪ و شیوه پرنده گرفتار نیز ۲۵٪ مثل من است که در دوری از وطن می‌نالد.
- ب) بخشش و مهربانی خداوند را ببین که چه قدر زیاد است؛ ۲۵٪ بنده گناه می‌کند و او از گناه بنده‌اش خجالت زده است.
- ۵۲- نابه‌سامانی جامعه و فساد آن
- ۵۳- آتش درون: خشم و اعتراض، سوخته جان: شاعر

سوالات فصل سوم

- ۱- معنی واژه های مشخص شده زیر را بنویسید:
- الف) همچو نی زهری و تریاقی که دید؟ همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟
- ب) در نفریم مرد و زن نالیده اند ج) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست د) ای عزیز، به خدا رسیدن، فرض است
- ۲- واژه صحیح را از داخل کمانک انتخاب کنید:
- الف) تن ز جان و جان ز تن (مستور - مسطور) نیست
- ۳- در بیت زیر « اسلوب معادله » وجود دارد؟
- عشق بر یک فرش بنشانند گدا و شاه را سیل ، یکسان می کند پست و بلند راه را
- ۴- با توجه به عبارت زیر ، دو پایه رسیدن به « عشق » را بنویسید:
- « پس اول پایه معرفت است و دوم پایه محبت و سیم پایه ، عشق . و به عالم عشق نتوان رسیدن تا از معرفت و محبت دو پایه نردبان نسازد »
- ۵- در بیت « نی حدیث راه پر خون می کند / قصه های عشق مجنون می کند » ؛ مقصود از « راه پر خون » چیست؟
- ۶- بیت زیر را از نظر کاربرد جناس تام (همسان) بررسی کنید:
- « نی حریف هر که از یاری بُرید پرده هایش پرده های ما درید »
- ۷- آرایه مشترک ابیات زیر اسلوب معادله است یا حسن تعلیل؟ یک دلیل بنویسید:
- الف) عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را دزد دانا می کشد اول چراغ خانه را
- ب) محرم این هوش جز بی هوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست
- ۸- معنی و مفهوم عبارت ها و شعر های زیر را بنویسید:
- الف) در عشق قدم نهادن کسی را مسلم شود که با خود نباشد

ب) در غم ما روزها بی گاه شد روزها با سوزها همراه شد

ج) عشق به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده ، روی ننماید

د) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق

۹- مفهوم کدام بیت بیانگر این موضوع است که : « ظاهر انسان بیانگر احوال درونی اوست؟ »

الف) سرّ من از ناله من دور نیست لیک چشم و گوش را آن نور نیست

ب) هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش باز جوید روزگار وصل خویش

۱۰- کدام آرایه داخل کمانک درست است؟

الف) شانه می آید به کار زلف در آشفتگی

آشنایان را در ایام پریشانی بپرس (اسلوب معادله - تشبیه)

ب) مستمع صاحب سخن را بر سر کار آورد

غنچه خاموش بلبل را به گفتار آورد (تلمیح - اسلوب معادله)

۱۱- واژه نادرست املائی را مشخص کنید:

« پس عشق از بحر این معنی ، فرض راه آمد »

۱۲- در مصراع « پرده هایش پرده های ما درید » ، تفاوت معنایی « پرده » آرایه را پدید آورده است.

۱۳- در بیت زیر منظور از « نیستان » چیست؟

« کز نیستان تا مرا ببریده اند در نفیرم مرد و زن نالیده اند »

۱۴- عین القضاة در عبارت « حیات از عشق می شناس و ممات بی عشق می یاب » چه چیز را سبب ادامه زندگی می داند؟

۱۵- با توجه به شعر زیر به سوالات پاسخ دهید:

« هر که جز ماهی ز آبش سیر شد هر بی روزی است، روزش دیر شد

در نیابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه باید ، والسلام »

الف. منظور از « ماهی » چیست؟ ب. مصراع اول بیت دوم به چه معنا است؟

۱۶- با توجه به شعر زیر به سوالات پاسخ دهید:

هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش باز جوید روزگار وصل خویش

من به هر جمعیتی نالان شدم جفت بدحالان و خوش حالان شدم

الف. منظور مولانا از « اصل خویش » چیست؟ ب. در بیت دوم منظور از « خوش حالان » چیست؟

۱۷- با توجه به ابیات زیر:

« آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد نیست باد

نی حریف هر که از یاری برید پرده هایش پرده های ما درید »

الف) معنای « نیست باد » در مصراع اول و دوم را بنویسید. ب) واژه « حریف » در بیت دوم به چه معنی به کار رفته است؟

۱۸- با توجه به بیت « هر که جز ماهی ز آبش سیر شد / هر بی روزی است، روزش دیر شد. » ؛ « بی روزی » و « دیر شدن روز » به ترتیب

به چه معناست؟

۱۹- نام نویسندگان آثار زیر را بنویسید:

الف) فی حقیقه العشق : (ب) تمهیدات: (ج) مثل درخت در شب باران: (د) فیه ما فیه:

۲۰- با مصدر فعل های « خواندن » و « به شمار آوردن » ، دو جمله با مسند بنویسید:

الف) خواندن:

ب) به شمار آوردن:

۲۱- الگوی ساخت همه گزینه ها به جز جمله گزینه « نهاد + مفعول + مسند + فعل » است .

۱) عشق حقیقی دل و جان را پاک می گرداند (۲) محبت به غایت را عشق خوانند

(۳) برخی عاشق را دیوانه می پندارند (۴) عشق از بهر این معنی فرض راه آمد

۲۲- در بیت زیر ، آرایه درست را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید:

« آتش عشق است کاند نی فتاد جوشش عشق است کاند می فتاد (تشبیه / جناس همسان)

۲۳- در بیت‌های زیر، تفاوت معنایی واژه «دستور» را بررسی کنید.

الف) چه نیکو گفت با جمشید دستور که با نادان نه شیون باد و نه سور
ب) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست لیک کس را دید جان دستور نیست

۲۴- در نوشته زیر، نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را تعیین کنید.

«پروانه قوت از عشق آتش خورد و همه جهان، آتش بیند.»

۲۵- در عبارت زیر، با توجه به بخش مشخص شده، کدام آرایه ادبی دیده می‌شود؟

در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هرملتی که مردم صاحب قلم نداشت ()

۲۶- در عبارت زیر، آرایه درست را از کمانک مقابل آن، انتخاب کنید.

مستمع صاحب سخن را بر سر کار آورد / غنچه خاموش بلبل را به گفتار آورد (اسلوب معادله / حسن تعلیل)

۲۷- نقش دستوری هر یک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

«کز نیستان تا مرا بریده‌اند در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند»

۲۸- الگوی ساخت همه گزینده‌ها به جز «نهاد + مفعول + مسند + فعل» است.

۱) برخی عاشق را دیوانه می‌پندارند. ۲) عشق حقیقی دل و جان را پاک می‌گرداند.

۳) مردم به او دهقان فداکار می‌گفتند. ۴) پروانه، همه جهان را آتش بیند.

۲۹- در جمله مرکب زیر، جمله هسته (پایه) و جمله وابسته (پیرو) را مشخص کنید.

«من بعد از خواندن این مطلب متوجه شدم که دنیا عجیب فراموشکار است.»

۳۰- مفهوم نمادین واژه مشخص شده را بنویسید.

بین آخر که آن پروانه خوش / چگونه می‌زند خود را به آتش

۳۱- آرایه متناسب با بیت زیر را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.

محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست (اسلوب معادله - سجع)

۳۲- نام پدید آورنده اثر داده شده را بنویسید. «فی حقیقه العشق»

۳۳- با توجه به عبارت زیر، شرط راه‌یابی به عالم عشق چیست؟

«در عشق قدم نهادن کسی را مسلم شود که با خود نباشد و ترک خود بکند.»

جواب:

۱- الف) مونس ب) فریاد و زاری به صدای بلند ج) پنهان د) لازم، ضروری، آن چه خدا بر بندگانش واجب کرده است

۲- دستور

۳- بله

۴- معرفت، محبت

۵- راه دشوار و پر خطر عشق

- ۶- پرده به دو معنی به کار رفته است: اول ، نغمه و آواز دوم ف حجاب و پوشش
- ۷- اسلوب معادله ، زیرا مصراع دوم در هر بیت مصداقی برای مصراع اول آن است
- ۸- الف) پیمودن راه عشق (قدم در راه عاشقی گذاشتن) برای کسی امکان دارد که به فکر خودش نباشد (ب) روزهای عمر عاشقان با سوز و گداز و هجران سپری شد (ج) عشق در هر جایی پناه نمی گیرد (عشق در دل هر کسی جای نمی گیرد) و به چشم هرکسی نمایان نمی شود. (د) دلی می خواهم که از درد جدایی پاره شده باشد. (محرمی می خواهم که سختی جدایی کشیده باشد)
- ۹- الف
- ۱۰- اسلوب معادله - اسلوب معادله
- ۱۱- بهر
- ۱۲- جناس همسان
- ۱۳- عالم معنا و حقیقی / درگاه حق / جوار خداوندی
- ۱۴- عشق
- ۱۵- الف) عاشق واقعی (ب) آن که راه عشق نسپرده ، از حال عارف واصل بی خبر است.
- ۱۶- الف) بازگشت به سوی حق (ب) خوش حالان رهروان راه حق اند که از سیر به سوی حق شادمان اند
- ۱۷- الف) در مصراع اول: تنها نفس و دمیدن نیست. در مصراع دوم: نیست و نابود شود. (ب) همدم.
- ۱۸- بی بهره از عشق - ملول و خسته شدن
- ۱۹- الف) شهاب الدین سهروردی (ب) عین القضاة همدانی (ج) م. سرشک (محمد رضا شفیعی کدکنی (د) مولوی
- ۲۰- الف) مردم او را دانشمند می خوانند (ب) ما او را دانا به شمار می آوردیم
- ۲۱- گزینه ۴
- ۲۲- تشبیه
- ۲۳- الف) مشاور و وزیر (ب) اجازه، رخصت
- ۲۴- قوت: مفعول آتش: مسند
- ۲۵- کنایه
- ۲۶- اسلوب معادله
- ۲۷- نیستان: متمم مرد و زن: نهاد
- ۲۸- گزینه ۳
- ۲۹- جمله هسته: من بعد از خواندن این مطلب متوجه شدم جمله وابسته: دنیا عجیب فراموشکار است
- ۳۰- پروانه نمادعاشق واقعی
- ۳۱- اسلوب معادله
- ۳۲- شیخ شهاب الدین سهروردی
- ۳۳- ترک خود کردن و رها کردن دلبستگی ها و تعلقات مادی.

سوالات فصل چهارم و پنجم

- ۱- معنی واژه های مشخص شده زیر را بنویسید:
الف) احداث یک خاکریز دو جداره را تنها راه حل می دانست
ب) بر طیلسان آبی مدیترانه دوخته شده است

ج) با حال استیصال پرسیدم: « پس چه خاکی به سرم بریزم؟ »

د) چشمه آب سردی که در تموز سوزان کویر از دل بخچالی بزرگ بیرون می آید

۲- در هر یک از ابیات و عبارتهای زیر ، کدام واژه داخل کمانک از نظر املائی درست است ؟

الف) برجسته ترین شاگرد (حوزۀ - حوضۀ) ادیب بزرگ بود

ب) با دانشنامه رشتۀ حقوق (قضایی - غزایی) به سراغ دادگستری رفتم.

ج) صدایی که می آمد (هزین ترین - حزین ترین) و عاشقانه ترین صدایی بود که می آمد

۳- در هر یک از موارد زیر ، شکل درست واژه های نادرست املائی را بنویسید:

الف) هنگام چریق آفتاب در شهر سیرجان اتراق می کردیم

ب) نمی پذیرفتید و طفره می رفتید ولی اسرارهای من بود که بوی التماس می داد و عاقبت شما را متقاعد کرد

ج) و آن باغ پر از گل های رنگین و معطر شعر و خیال در صوموم سرد این عقل بی درد و بی دل پژمرد

د) از بیم عقرب جرّارۀ دموکراسی قرن بیستم ، به مار قاشیه حکومت سرهنگ ها پناه بردند

۴- با توجه به عبارت زیر به پرسش ها پاسخ دهید:

« نامه را معلم کلاس سوم برایم نوشته بود ؛ به یاد گذشته ها و خاطرات پاریز. »

الف) در گروه اسمی « معلم کلاس سوم » ، « هسته » کدام کلمه است؟

ب) نوع « وابستۀ وابسته » این گروه اسمی را بنویسید

ج) کدام واژه نقش « تبعی » دارد؟

۵- عبارت زیر چند جمله دارد؟

« لحظه عزیز و شور انگیزی بود ؛ لحظه ای که هر سال از نخستین دم بهار ، بی صبرانه چشم به راهش بودیم و تابستان وصال ، امید بخش و

مهربان می آمد. »

۶- در مصراع « امروز خورشید در دشت آینه دار من و تو » :

الف) کدام واژه حذف شده است؟

ب) نوع حذف آن را بنویسید

۷- آرایۀ عبارت های زیر را بنویسید:

الف) « از شامۀ قوی شما تشخیص بوی حمله غریب نیست »

ب) چشمه آبی سرد از دامنه کوه های شمالی ایران به سینۀ کویر سرازیر می شود

۸- معنی و مفهوم عبارت های زیر را بنویسید:

الف) سجده بهترین حالتی بود که می توانست مرا با خاک همسطح و یکسان کند.

ب) در کویر خدا حضور دارد

ج) یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می زد

د) دیروز در غربت باغ من بودم و یک چمن داغ

ه) مزینان را بر انگارۀ عشق آبادش ساخته اند و هنوز بر همان مَهر و نشان است که بود

و) امپراتوری های بزرگ هم مانند آدم های ثروتمند، معمولاً از سوء هاضمه می میرند.

ز) طفره می رفتید ولی اصرارهای من، عاقبت شما را متقاعد کرد.

ح) کرانه های فرات، خط از کرانه رود تیسر می خواندند.

۹- در هر یک از گروه های اسمی زیر ، نوع « وابستۀ وابسته » را مشخص کنید

الف) دوازده سیر زعفران

ب) شرایط تقریباً پایدار:

۱۰- در عبارت زیر ، زمان فعل های مشخص شده را دقیقاً تعیین کنید:

« صدای بلدرچین یک دم قطع نمی شود . جوجه کبک ها ، خط و خال انداخته اند. »

۱۱- عبارت « کلمات را کنار زبید و در زیر آن ، روحی را که در این تلقی و تعبیر پنهان است ، تماشا کنید» بر چه مفهومی تاکید دارد؟

۱۲- در عبارت زیر کدام واژه در نقش « ممیز » است ؟

« و به من سفارش شد که بردن سیصد هزار تومان تا تهران همراه یک محصل ، خطرناک است.»

۱۳- در بیت « آن جا در آن برزخ سرد ، در کوچه های غم و درد / غیر از شب آیا چه می دید چشمان تار من و تو؟»، « برزخ سرد » نماد چه مفهومی است؟

۱۴- مقصود شاعر از مصراع دوم بیت زیر چیست؟

« چون رود امیدوارم ، بی تابم و بی قرارم من می روم سوی دریا جای قرار من و تو »

۱۵- در عبارت زیر ، مقصود از « دریای سبز معلق » و « مرغان الماس پر » به ترتیب چیست؟

« در آن شب من خود را بر روی بام خانه گذاشته بودم و به نظاره آسمان رفته بودم ؛ گرم تماشا و غرق در این دریای سبز معلقی که بر آن مرغان الماس پر ، تک تک از غیب سر می زدند.»

۱۶- نوع « وابسته وابسته » را در گروه های اسمی زیر تعیین کنید:

الف) اسیر این جهان (ب) هفت فرسخ راه

۱۷- در نوشته زیر ، یک « نقش تبعی » با ذکر « نوع » آن مشخص کنید:

« رم » پایتخت ایتالیا ، شهری است قدیمی . دیوارهای قطور و باروهای دودخورده آن به زبان حال باز گو می کند که ... »

۱۸- در تشبیه مشخص شده عبارت زیر ، « مشبه » کدام است؟

« آسمان کویر ، این نخلستان خاموش و پر مهتابی که هرگاه مشت خونین و بی تاب قلبم را در زیر باران های غیبی سکوتش می گیرم ، ناله های آن روح دردمند را می شنوم.»

۱۹- معبر تمام شد و وارد محوطه پیش روی خاک ریزهای دشمن شدیم

۲۰- با توجه به گروه های اسمی زیر ، جدول را کامل کنید:

الف (برجسته ترین شاگرد حوزه ادبیات (ب) قلب آن کویر

مضاف الیه مضاف الیه	صفت مضاف الیه

۲۱- با توجه به نوشته زیر ، در کدام یک از ترکیب های مشخص شده ، آرایه استعاره وجود دارد؟

« آن شب نیز ماه با تالو پرشکوهش از راه رسید و گل های الماس شکفتند »

۲۲- نام نویسندگان آثار زیر را بنویسید:

الف) دری به خانه خورشید: (ب) تیرانا: (ج) بخارای من ایل من : (د) کویر:

۲۳- نام یک اثر « سید مهدی شجاعی » را بنویسید.

۲۴- با توجه به شعر زیر به سوالات پاسخ دهید:

الف) شعر در چه قالبی سروده شده است؟
 کس چون تو طریق پاک بازی نگرفت
 با زخم نشان سرفرازی نگرفت
 زین پیش دلورا کس چون تو شگفت
 حیثیت مرگ را به بازی نگرفت
 (ب) موضوع شعر چیست؟

ج) شاعر « زخم » را به چه چیزی تشبیه کرده است؟ (د) در مصراع سوم « چون » به چه معنی است؟

۲۵- در همه گزینہ ها به جز گزینہ نادرست املایی دیده می شود

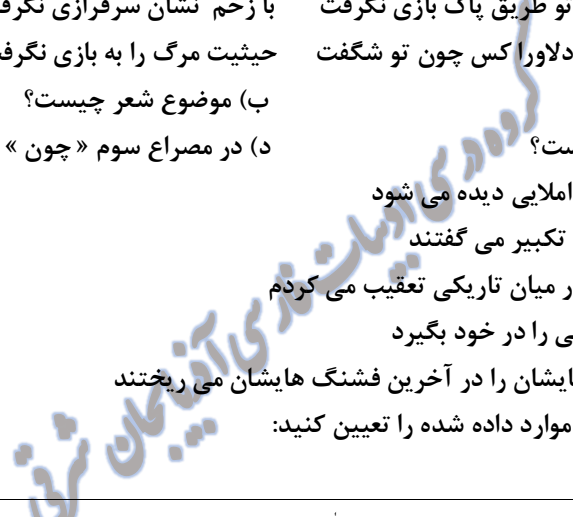
(۱) بچه ها هم انگار از دست آن ذله شده بودند و تکبیر می گفتند

(۲) تنها و تنها برای تعلیم گرفتن ، شبه شما را در میان تاریکی تعقیب می کردم

(۳) عمق گودال آن قدر نبود که بتواند جسده آدمی را در خود بگیرد

(۴) به سمت خاک ریز می رفتند و آخرین رمغ هایشان را در آخرین فشنگ هایشان می ریختند

۲۶- با توجه به نوشته زیر ، درستی یا نادرستی موارد داده شده را تعیین کنید:

«عشق کردم از اینکه فهمیده اید، انهدام آن تیربار، کار من بوده است»

الف) زمان هر دو فعل «فهمیده اید» و «بوده است» ماضی نقلی است. درست نادرست

ب) در گروه اسمی «انهدام آن تیربار» واژه «تیربار» گروه اسمی است. درست نادرست

۲۷- در بیت زیر مفهوم نمادین «رود» و «دریا» را بنویسید:

«چون رود امیدوارم بی تابم و بی قرارم / من می روم سوی دریا، جای قرار من و تو»

۲۸- نوشته «از بیم عقرب جرّاره دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیه حکومت سرهنگ ها پناه ببرد» کدام یک از ضرب المثل های

زیر را به یاد می آورد؟

الف) دست بالای دست بسیار است / ب) از چاله به چاه افتادن

۲۹- در شعر زیر، شاعر دلیل بیدار شدن هر ساله نوبهار را چه می داند؟

هر سال چو نوبهار خرم / بیدار شود ز خواب نوشین

تا باز کند به روی عالم / دیباجه خاطرات شیرین

از لاله دهد به سبزه زیور / ای دوست مرا به خاطر آور

۳۰- نوع وابسته و وابسته را در هر یک از موارد زیر تعیین کنید.

الف) متوجه شدم که قدرت قلم نویسنده تا چه حد بوده است. / ب) این جا می توان چند حلقه چاه عمیق زد.

۳۱- با توجه به بیت زیر، به پرسش ها پاسخ دهید.

«آن جا در آن برزخ سرد، در کوچه های غم و درد / غیر از شب آیا چه می دید چشمان تار من و تو؟»

الف) نوع «او» در مصراع اول، حرف ربط است یا عطف؟ / ب) در مصراع دوم، کدام واژه نقش «نهاد» دارد؟

۳۲- در نوشته «فکر کردم اگر پیش تر بروم، به حتم گم می شوم. بر تلّ خاکی نشستیم. حتی اگر من صدایتان نمی کردم، متوجه حضور من

نمی شدید.»

الف) زمان کدام فعل «مضارع التزامی» است؟ / ب) در واژه «صدایتان»، نقش دستوری ضمیر پیوسته «تان» چیست؟

۳۳- از بین آثار زیر، یک اثر از سلمان هراتی بیابید.

از پاریز تا پاریس - دری به خانه خورشید - هوا را از من مگیر خندهات را نه - در حیاط کوچک پاییز در زندان

۳۴- در هر عبارت زیر، با توجه به بخش مشخص شده، کدام آرایه ادبی دیده می شود؟

تا باز کند به روی عالم / دیباجه خاطرات شیرین

۳۵- در عبارت زیر، آرایه درست را از کمانک مقابل آن، انتخاب کنید.

صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب / تا شد تهی از خویش و نی اش نام نهادند. (تشخیص / تضمین)

۳۶- از مقایسه سروده سهراب سپهری با نوشته زیر، چه مفهوم مشترکی دریافت می شود؟

* «من نمازم را وقتی می خوانم / که اذانش را باد گفته باشد سر گلدسته سرو / من نمازم را پی تکبیر الاحرام علف می خوانم /

* «در کویر خدا حضور دارد ... و حتی درختش، غارش، کوهش، هر صخره سنگش و سنگریزه اش آیات وحی را بر لب دارد.»

۳۷- در بیت زیر، منظور از «نسیم سحرخیز» و «باغ» چیست؟

«با این نسیم سحرخیز، برخیز اگر جان سپردیم / در باغ می ماند ای دوست، گل یادگار من و تو»

۳۸- از بین واژه‌های زیر، یک برابر معنایی برای واژه «آویزان» بیابید.

طاق، رواق، تعب، کاهلی، معلق، سروش، تجرید

۳۹- در هر یک از گروه‌های اسمی زیر، نوع وابسته و وابسته مشخص شده را تعیین نمایید.

الف) سه دست لباس ایرانی (ب) رنگ سبز چمنی

۴۰- مفهوم نمادین واژه مشخص شده را بنویسید.

آن جا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد / غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟

۴۱- آرایه متناسب با بیت زیر را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.

این فصل، فصل من و توست، فصل شکوفایی ما / برخیز با گل بخوانیم اینک بهار من و تو (تضاد - تکرار)

۴۲- نام پدید آورنده اثر داده شده را بنویسید. «سانتاماریا»

۴۳- مفهوم کلی قسمت مشخص شده را بنویسید.

الف) زین پیش دلاورا کسی چون تو شگفت حیثیت مرگ را به بازی نگرفت

۴۴- بیت «راستی خاتم فیروزه بواسحاقی خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود»، چه مفهوم مشترکی با نوشته زیر دارد؟

«آخرین چراغ امپراتوری روم را موسولینی روشن کرد که چند صباحی تا حبشه و قلب آفریقا نیز پیش راند اما همه می‌دانیم که دولت مستعجل بود.»

جواب:

۱- الف) ساخته شدن (ب) نوعی ردا (ج) درماندگی (د) ماه گرما، ماه دهم از سال رومیان، مطابق تیرماه شمسی

۲- الف) حوزه (ب) قضایی (ج) حزین ترین

۳- الف) چریغ (ب) اصرار (ج) سموم (د) غاشیه

۴- الف) معلم (ب) صفت مضاف الیه (ج) خاطرات

۵- سه جمله

۶- الف) فعل است (ب) حذف به قرینه معنایی

۷- الف) حس آمیزی (ب) تشخیص

۸- الف) من با سجده خود را مانند خاک در برابر عظمت پروردگار، پست و کوچک می‌کنم (ب) در کویر معنویت وجود دارد (ج) روزگاری همه مردم یا کشورها به روم توجه داشتند و از آن حساب می‌بردند (از قدرتش می‌ترسیدند) (د) در دوران گذشته در کشورم درد و غم زیادی وجود داشت (ما با مصیبت‌های زیادی همراه بودیم) (ه) مزیان را به طرح و نقشه عشق آباد ساخته اند و از قدیم هیچ تغییری نگرده است (هنوز به همان شکل و طرح قدیم است) (و) حکومت‌های بزرگ هم مانند انسان‌های ثروتمند و پرخور از زیاده خواهی ناپود می‌شوند (ز) خودداری می‌کردید اما اصرارهای من شما را مجاب و راضی کرد. (ح) کرانه‌های فرات، خط از کرانه رود تیبر می‌خواندند.

۹- الف) ممیز (ب) قید صفت

۱۰- الف) مضارع اخباری (ب) ماضی نقلی

۱۱- توجه به باطن و حقیقت هر چیز و پرهیز از ظاهر بینی

۱۲- هزار

۱۳- دوران حکومت ظلم و ستم شاهنشاهی

۱۴- من به سوی آزادی می‌روم تا آن جا به هم بپیوندم

۱۵- آسمان - ستارگان

- ۱۶- الف) این صفت مضاف الیه (ب) فرسخ : ممیز
- ۱۷- پایتخت ایتالیا ، بدل
- ۱۸- قلب / قلبم
- ۱۹- گذرگاه تمام شد ، وارد محوطه (میدان) پیش روی سنگرهای دشمن شدیم
- ۲۰- صفت مضاف الیه : آن مضاف الیه مضاف الیه : ادبیات
- ۲۱- گل های الماس پر
- ۲۲- الف) سلمان هراتی (ب) مهرداد اوستا (ج) محمد بهمن بیگی (د) دکتر علی شریعتی
- ۲۳- سانتاماریا
- ۲۴- الف) رباعی (ب) ستایش جانبازان و ایثارگران (ج) نشان / مدال (د) مثل ، مانند
- ۲۵- گزینه ۱
- ۲۶- الف) درست (ب) نادرست
- ۲۷- رود: جریان های انقلابی دریا: وحدت و یکپارچگی
- ۲۸- ب
- ۲۹- برای یادآوری خاطرات شیرین مردم جهان
- ۳۰- الف) مضاف الیه مضاف الیه (ب) ممیز
- ۳۱- الف) عطف (ب) چشمان
- ۳۲- الف) بروم (ب) مفعول
- ۳۳- دری به خانه خورشید
- ۳۴- حس آمیزی
- ۳۵- تشخیص
- ۳۶- همه موجودات درحال تسبیح خداوند هستند. (یسبح لله ما فی السموات و ما فی الارض)
- ۳۷- نسیم سحرخیز: انقلاب و قیام مردم باغ: وطن، کشور
- ۳۸- آویزان : معلق
- ۳۹- الف) دست: ممیز (ب) چمنی: صفت صفت
- ۴۰- برزخ سرد: نماد دوران قبل از انقلاب، (دوران ظلم و ستم)
- ۴۱- تکرار
- ۴۲- سیدمهدی شجاعی
- ۴۳- شکوه و اعتبار مرگ را از بین برده است.
- ۴۴- زودگذر و ناپایدار بودن قدرت

سوالات فصل ششم

- ۱- معنی واژه های مشخص شده را بنویسید:
- الف) یکی از ملوک عجم جور و اذیت آغاز کرده تا جایی که خلق از مکاید فعلش به جهان برفتند
- ب) چوب دستی منتشا مانند در دستش (پ) که گفتی سمن داشت اندر کنار
- ت) جنگ بود این یا شکار آیا/ میزبانی بود یا تزویر (ث) شیرمرد عرصه ناوردهای هول / پور زال زر ...
- ۲- شکل درست واژه های نادرست زیر را بنویسید (شکل املائی نادرست را بیابید):

الف) اگر کوه آتش بود بسپرم ازین تنگ خار است اگر بگذرم

ب) شیر مرد عرصه ناوردهای حول / طعمه دام و دهان خوان هشتم بود

پ) همچنان که می توانست او، اگر می خواست، / کان کمند شصت خم خویش بگشاید / و بیانداز به بالا، ...

۳- در بیت زیر جناس وجود دارد؟

« به دستور فرمود تا ساروان هیون آرد از دشت صد کاروان »

۴- مفهوم کنایه « باید زدن سنگ را بر سبوی » را بنویسید.

۵- با توجه به شعر « این نخستین بار شاید بود / کان کلید گنج مروارید او گم شد / ناگهان انگار / بر لب آن چاه / سایه ای را دید / او شغاد آن نا برادر بود »

الف) مقصود از « گنج مروارید » چیست ؟

ب) « شغاد » نماد چه کسانی است؟

۶- معنی و مفهوم شعر های زیر را بنویسید:

الف) پهلوان هفت خوان ، اکنون / طعمه دام و دهان خوان هشتم بود

ب) چو خواهی که پیدا کنی گفت و گوی / باید زدن سنگ را بر سبوی

ج) در بُن این چاه آبش زهر شمشیر و سنان ، گم بود

د) این (شعر) عیار مهر و کین مرد و نامرد است

ه) چنین است سوگند چرخ بلند / که بر بی گناهان نیاید گزند

و) کزین دو یکی گر شود نابه کار / از آن پس که خواند مرا شهریار؟

ز) شیر مرد عرصه ناوردهای هول / طعمه دام و دهان خوان هشتم بود

ح) که هر چند فرزند هست ارجمند / دل شاه از اندیشه یابد گزند

ی) بدان گه که شد پیش کاووس باز / فرود آمد از باره، بردش نماز

۷- واژه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید:

الف) داشتیم می گفتم ، آن شب نیز / (سورت - صورت) سرمای دی بیدادها می کرد

ب) خوان هفتم را / / آن (هریوه - حریوه) خوب و پاک آیین روایت کرد

ج) که دوزخ مرا زین سخن گشت (خوار / خار)

۸- در همه بیت ها به جز گزینۀ شیوه بلاغی دیده می شود

الف) همی داد مژده یکی را دگر / که بخشود بر بی گنه دادگر

ب) رخ شاه کاووس پر شرم دید / سخن گفتنش با پسر نرم دید

ج) که هر چند فرزند هست ارجمند / دل شاه از اندیشه یابد گزند

د) چنین است سوگند چرخ بلند / که بر بی گناهان نیاید گزند

۹- کدام یک از ویژگی های حماسه در بیت های زیر دیده می شود؟ آن ها را از کمانک های مقابل انتخاب کنید.

الف) بدان گاه سوگند پرمایه شاه / چنین بود آیین و این بود راه (ملّی - قهرمانی)

ب) یکی تازی ای بر نشسته سیاه / همی خاک نعلش بر آمد به ماه (خرق عادت - ملّی)

۱۰- با توجه به بیت « بیامد دو صد مرد آتش فروز / دمیدند گفتی شب آمد به روز » کدام توضیح درست است؟

الف) از شعله بزرگ آتش ، شب مثل روز روشن شد. / (ب) از بسیاری دود ، روز مثل شب تاریک شد

۱۱- با توجه به شعر زیر ، آرایه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید:

« داشتیم می گفتم ، آن شب نیز / سورت سرمای دی بیدادها می کرد / و چه سرمایی چه سرمایی! » (تضاد - واج آرایبی)

۱۲- مفهوم بیت : « چو او را بدیدند برخاست غو / که آمد ز آتش برون شاه نو » را بنویسید.

۱۳- در بیت « پراگنده کافور بر خویشتن / چنان چون بود رسم و ساز کفن » ، منظور شاعر را از « مصراع اول » بنویسید

۱۴- در شعر « این نخستین بار شاید بود / کان کلید گنج مروارید او گم شد » منظور از « کلید گنج مروارید » چیست؟

۱۵- در تشبیه به کار رفته در سرودهٔ زیر ، مشبه و مشبّه به را مشخص کنید:

« آن خداوند و سوار رخس بی مانند / آن که هرگز - چون کلید گنج مروارید - گم نمی شد از لبش لبخند»

۱۶- در بیت زیر ، کدام واژه کاربرد مجازی دارد؟ مفهوم آن را بنویسید:

« سراسر همه دشت بریان شدند بر آن چهر خندانش گریان شدند »

۱۷- با توجه به بیت زیر به پرسش ها پاسخ دهید:

« یکی تازی ای بر نشسته سیاه همی خاک نعلش بر آمد به ماه »

(ب) مفهوم مصراع دوم را بنویسید.

(الف) منظور از « تازی سیاه » چیست ؟

۱۸- با فعل « گذشت » دو جمله متفاوت بنویسید

۱۹- کتاب « در حیاط کوچک پاییز در زندان » اثر کیست؟

۲۰- شاعر در شعر « خوان هشتم » به کدام مضامین اجتماعی اشاره دارد؟ (چهار مورد را نام ببرید)

۲۱- در بیت زیر ، نقش دستوری ضمیر پیوسته « ش » را بنویسید:

« چو بشنید خسرو از آن شاد گشت روانش ز اندیشه آزاد گشت »

۲۲- در سرودهٔ « رخس بی مانند ، با هزارش یادبود خوب خوابیده است»

(الف) در گروه اسمی « هزارش یادبود خوب » هستهٔ گروه اسمی را تعیین کنید

(ب) در گروه اسمی « رخس بی مانند » نوع وابستهٔ پسین را بنویسید

۲۳- در سرودهٔ « مرد نقال - آن صدایش گرم / نایش گرم / آن سکوتش ساکت و گیرا / و دمش ، چونان حدیث آشنایش گرم - راه

می رفت و سخن می گرفت »:

(الف) در ترکیب « صدایش گرم » کدام آرایهٔ ادبی وجود دارد؟

(ب) واژه های « نای » و « دم » کدام آرایهٔ ادبی را ایجاد کرده است؟

۲۴- با توجه به بیت « جهاندار سودابه را پیش خواند / همی با سیاوش به گفتن نشاند»

(الف) منظور از « جهاندار » کیست ؟

(ب) معادل امروزی « با سیاوش به گفتن نشاند » چیست؟

۲۵- در گروه کلمه‌های زیر، دو مورد نادرستی املایی وجود دارد؛ درست هر یک را بنویسید.

آذرم و حیا - خار و بی‌ارزش - سورت سرمای دی - زهر شمشیر و ستان

۲۶- «هفت خوان را زادسرو مرو... / آن هریوهٔ خوب و پاک آیین روایت کرد خوان هشتم را / من روایت می‌کنم اکنون من که نامم ماث

»

(الف) گروه اسمی « آن هریوهٔ خوب»، چه نوع نقش تبعی دارد؟

(ب) نقش دستوری واژهٔ «اکنون» را بنویسید.

(ج) واژهٔ «هشتم» کدام یک از انواع وابسته‌های پسین است؟

(د) در گروه اسمی «زادسرو مرو»، هسته را مشخص کنید.

۲۷- نام صاحب اثر داده شده را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید. ساتتاماریا (مهرداد اوستا / سید مهدی شجاعی)

۲۸- از بین آثار زیر، یک اثر از اخوان ثالث بیابید.

از پاریز تا پاریس - دری به خانهٔ خورشید - هوا را از من مگیر خنده‌ات را نه - در حیاط کوچک پاییز در زندان

۲۹- در عبارت زیر، با توجه به بخش مشخص شده، کدام آرایه ادبی دیده می‌شود؟

نهادند بر دشت هیزم دو کوه جهانی نظاره شده هم گروه

۳۰- در عبارت زیر، آرایهٔ درست را از کمانک مقابل آن، انتخاب کنید.

یکی تازی ای برنشسته سیاه / همی خاک نعلش برآمد به ماه (تناقض / اغراق)

۳۱- بیت زیر بر چه مفهومی تأکید دارد؟

«چو بخشایش پاک یزدان بود دم آتش و آب یکسان بود»

۳۲- در سرودهٔ زیر، منظور شاعر از «حدیث آشنای نَقال» چیست؟

«مرد نَقال - آن صدایش گرم، نایش گرم / آن سکوتش ساکت و گیرا / و دمش چونان حدیث آشنایش گرم / راه می‌رفت و سخن می‌گفت»

۳۳- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید: چو او را بدیدند (برخواست / برخواست) غو

۳۴- با توجه به جمله زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«سیاوش، فرزند کاووس، شاه کیانی است که رستم به او رسم پهلوانی می‌آموزد.»

الف) کدام گروه اسمی، نقش دستوری «مفعول» دارد؟

ب) یک ترکیب اضافی و یک ترکیب وصفی بیابید و بنویسید.

ج) گروه اسمی «شاه کیانی» مسند است یا بدل؟

۳۵- نوع وابسته‌های پیشین و پسین را در گروه‌های اسمی مشخص شده بنویسید.

«کِشته هر سو بر کف و دیواره‌هایش نیزه و خنجر»

۳۶- آرایهٔ متناسب با بیت زیر را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.

سراسر همه دشت بریان شدند / بر آن چهر خندان گریان شدند (مجاز - تشخیص)

۳۷- بیت زیر دارای کدام زمینه حماسه است؟

«بدان گاه سوگند پرمايه شاه چنین بود آیین و این بود راه»

۳۸- در بند زیر، از خوان هشتم، مشبه و مشبه به را معلوم کنید.

«چاه چونان ژرفی و پهناش، بی شر میش ناباور / و غم انگیز و شگفت آور»

جواب:

۱- الف) حيله ها (ب) نوعی عصا که از چوب گره دار درست می‌شود (پ) نوعی درخت گل، یاسمن (ت) دورویی، ریاکاری، نیرنگ، (ث) نبرد،

۲- الف) خوار (ب) هول (پ) بیندازد،

۳- بله : ساروان، کاروان

۴- باید مورد آزمایش قرار بگیرد

۵- الف) لبخند (ب) نماد انسان های ناجوانمرد و حيله گر

۶- الف) رستم در چاه نیرنگ و حيلهٔ شغاد افتاد و کشته شد

(ب) اگر می‌خواهی حقیقت را آشکار کنی / باید دست به آزمودن آن‌ها بزنی (دست به آزمایش بزنی)

ج) رستم در ته چاهی که به جای آب / شمشیر و سرنیزه زهر آلود داشت ، گم شده بود

د) این شعر من ملاک سنجش محبت و دشمنی مردان و نامردان است

ه) آسمان (سرنوشت) سوگند خورده است / که به بی گناهان آسیبی نمی رسد

و) که اگر یکی از این دو نفر (سودابه یا سیاوش) گناهکار شناخته شود پس از آن کسی من را پادشاه نمی شمارد

ز) رستم پهلوان میدان نبردهای هراسناک در چاه (دام مرگ) گرفتار شده بود .

ح) هر چند فرزند (سیاوش) عزیز است اما بدگمانی نسبت به او دل شاه را آزرده خواهد کرد.

ی) وقتی سیاوش پیش کاووس رفت از اسب پیاده شد و تعظیم کرد.

۷- الف) سورت ب) هریوه ج) خوار

۸- ب

۹- الف) ملی ب) خرق عادت

۱۰- ب

۱۱- واج آرایبی

۱۲- با دیدن سیاوش همه مردم شاد و خوشحال شدند

۱۳- آماده شدن (خود را معطر ساختن) برای رویارویی با مرگ

۱۴- لبخند

۱۵- مشابه : لبخند مشابه به : کلید گنج مروارید یا فقط « کلید»

۱۶- دشت ، مردم دشت

۱۷- الف) اسب سیاوش ب) به سرعت تاختن و گرد و خاک زیاد

۱۸- ثانیه ها به سرعت گذشت / او از خطایم گذشت / آب به سرعت از می گذشت / و ...

۱۹- مهدی اخوان ثالث

۲۰- وجود حيله و نیرنگ در جامعه / رواج ظلم و ستم در جامعه / علاقه مردم به شنیدن داستان های قدیمی / از بین بردن بزرگان جامعه توسط

حکومت های ستمگر / و ...

۲۱- مضاف الیه

۲۲- الف) یادبود ب) صفت

۲۳- الف) حس آمیزی ب) مجاز

۲۴- الف) کیکاووس ب) روبه رو کرد

۲۵- آزمون و حیا، خوار و بی ارزش

۲۶- الف) بدل ب) قید ج) صفت شمارشی (ترتیبی) د) زادسرو

۲۷- سید مهدی شجاعی

۲۸- در حیاط کوچک پاییز در زندان

۲۹- مجاز

۳۰- افرات

۳۱- لطف و عنایت حق، انسان را از آسیبها در امان نگه می دارد. (آتش سوزان مثل آب، سرد می شود)

۳۲- داستان های شاهنامه (حماسه ملی ایران)

۳۳- برخاست.

۳۴- الف) رسم پهلوانی ب) اضافی: فرزند کاووس یا رسم پهلوانی، وصفی: شاه کیانی ج) بدل

۳۵- هر: صفت مبهم ش: مضاف الیه

۳۶- مجاز

۳۷- زمینه ملی

۳۸- بی شرمیش: مشبه / ژرفی و پهناش: مشبه به

سوالات فصل هفتم

- ۱- معنی واژه ها و عبارتهای زیر را بنویسید:
- الف) من آن شب در آن موضع حاضر بودم و شما را چراغ فرا همی داشتیم و مادرت را اعانت می کردم.
- ب) می خواهم امروز نشان بدهی که چند مرده حلاجی.
- ج) این مین ها را توی دشت ، روبه روی دشمن کار بگذارید و معطل نکنید
- د) معبر تمام شد وارد محوطه پیش روی دشمن شدیم
- هـ) شیر مردی باید این ره را شگرف
- و) با حال استیصال پرسیدم: « پس چه خاکی به سرم بریزم؟ »
- ز) دیدم توطئه ما دارد می ماسد.
- ح) پیشت آید هر زمانی صد تعب
- و) دیدم ماشاءالله چشم بد دور، آقا و اترقیده اند
- ۲- با توجه به عبارت زیر: « باز » نماد چه کسانی است؟
- « آن گاه باز شکاری چنین گفت: « من بسیار کوشیده ام تا روی دست شاهان جا گرفته ام . پیوسته با آنان بوده ام چه جای آن است که من دست شاهان بگذارم و در بیابان های بی آب و علف در جست و جوی سیمرغ سرگردان شوم؟ »
- ۳- معنی و مفهوم عبارت های زیر را بنویسید:
- الف) مرغان جملگی بهانه ها یک سو نهادند
- ب) یکی که کباده شعر و ادب می کشید جلو رفته جبهه شاعر را بوسید
- ج) آن که او را شناسد دوری او را تحمل نتواند کرد و آن که بدو رو آرد ، بدو نتواند رسید
- د) شش دانگ حواسم پیش مصطفی است که نکند بوی غاز چنان مستش کند که دامنش از دست برود
- هـ) در این اثنا صدای زنگ تلفن از سرسرای عمارت بلند شد
- و) هر یکی بیبا شود بر قدر خویش باز یابد در حقیقت صدر خویش
- ز) مرغان جملگی شیدا شدند؛ بهانه ها یک سو نهادند
- ح) صد هزاران سایه جاوید تو گم شده بینی ز یک خورشید تو
- ط) چون بود کاکلیم ما را شاه نیست بیش از این بی شاه بودن راه نیست
- ک) این بدخت ها سال آزرگار یک بار برایشان چنین پای می افتد و شکم ها را مدتی است صابون زده اند که کباب بخورند.
- ل) و انیامد در جهان زین راه، کس نیست از فرسنگ آن آگاه کس
- م) خوداتان را بزیند به ناخوشی و بگویند طیب قدغن کرده؛ از تخت خواب پایین نیابید.
- ۴- بیت « چشم بگشا به گلستان و بین / جلوه آب صاف در گل و خار » یادآور کدام « وادی عرفان » است؟
- ۵- مقصود از عبارت: « چون تیری که از شست رفته ، باز نمی گردد » چیست؟
- ۶- در عبارت زیر ، « نفس گرفت » چه مفهومی را بیان می کند؟
- « به جلو نگاه کرد تا جایی که چشم کار می کرد ، هیچ کس دیده نمی شد. نفس گرفت و دوباره با تمام سرعت دوید »
- ۷- مصراع اول بیت زیر را مطابق با زبان فارسی معیار بنویسید:
- « هر یکی بیبا شود بر قدر خویش باز یابد در حقیقت صدر خویش »
- ۸- در عبارت زیر ، نوع دقیق حروف ربط مشخص شده را به ترتیب بنویسید:
- « هر از گاهی صدای تیر یا انفجاری او را به خود می آورد اگر چه نمی ترسید اما او را وهم گرفته بود »

۹- در باره تلمیح به کار رفته در بیت زیر توضیح دهید:

« طاووس باغ قدسم نی بوم این خرابه آن جاست جلوه گاهم این جا چه کار دارم؟ »

۱۰- معنی و مفهوم قسمت مشخص شده عبارت زیر را بنویسید:

« هد هد گفت: « آری آن که او را شناسد دوری او را تحمل نتواند کرد و آن که بدو رو آرد، بدو نتواند رسید »

۱۱- مقصود ضرب المثل عبارت زیر، چیست؟

« هنوز این کلام از دهن خرد شده ما بیرون نجسته بود که مصطفی مثل اینکه غفلتاً فنرش در رفته باشد بی اختیار دست دراز کرد. »

۱۲- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید:

(الف) بزیند خودتان را به ناخوشی و بگویند طبیب (غدغن / قدغن) کرده

(ب) برای انتخاب راهبر و پیشوا قرعه زدند، را قرعه به نام هدهد افتاد (غذا - قضا)

۱۳- در متن زیر ، یک نقش تبعی « معطوف » و یک « بدل » بیابید:

« ما پرندگان را نیز پیشوا و شهرداری است. نامش سیمرغ است و در پس کوه قاف ، بلندترین کوه روی زمین ، بر درختی بلند آشیان دارد. »

۱۴- در عبارت زیر کدام واژه نقش « تبعی » دارد؟

« مردی فیلسوف و فقیه به این ده آمده تا عمر را به تنهایی بگذارد. »

۱۵- در عبارت زیر یک حرف پیوند هم پایه ساز بیابید:

« برخی در همان نخستین منزل از پا در آمدند بسیاری در دومین منزل به زاری زار جان سپردند اما آنان که همت یارشان بود ، پیش تر می رفتند. »

۱۶- در بیت زیر ، شاعر برای بیان وجه شبه ، از کدام آرایه ادبی بهره برده است؟

« عاشق آن باشد که چون آتش بود گرم رو ، سوزنده و سرکش بود »

۱۷- هر یک از بیت های ردیف « الف » با کدام یک از وادی های عرفانی ذکر شده در ردیف « ب » مطابقت دارد؟

الف	ب
(الف) هر یکی بیبا شود بر قدر خویش / باز یابد در حقیقت صدر خویش	(۱) توحید
(ب) روی ها چون زین بیابان در کنند / جمله سر از یک گریبان برکنند	(۲) استغنا
(ج) هشت جنت نیز اینجا مرده است / هفت دوزخ همچو یخ افسرده ای است	(۳) معرفت

۱۸- در نوشته زیر ، یک پیوند وابسته ساز و یک پیوند هم پایه ساز مشخص کنید:

« می خواهم بدانجا روم که خداوند آن را سرحد دنیای خلقت قرارداد است و دیگر در آن ذی حیاتی نفس نمی کشد. »

۱۹- هر یک از ابیات زیر ، یادآور کدام یک از وادی در سروده عطار است ؟ (نام وادی را بنویسید)

(الف) وصلت آن کس یافت کز خود شد فنا هر که فانی شد ز خود ، مردانه ای است

(ب) روی ها چون زین بیابان در کنند جمله سر از یک گریبان برکنند

۲۰- با توجه به عبارت زیر و منطق الطیر ، « بلبل » نماد چه کسانی است؟

« هدهد به بلبل پاسخ گفت: « مهرورزی تو بر گل کار راستان و پاکان است اما زیبایی محبوب تو چند روزی بیش نیست »

۲۱- در عبارت زیر ، مفهوم کنایی « سماق مکیدن » چیست؟

« گفت: « تنها همان رتبه های بالا را وعده بگیر و مابقی را نقدا خط بکش و بگذار سماق بمکند »

۲۲- بیت « هشت جنت نیز اینجا مرده ای است / هفت دوزخ همچو یخ افسرده ای است » بیانگر کدام وادی عرفانی است؟

(الف) فنا (ب) توحید (ج) حیرت (د) استغنا

۲۳- نام نویسندگان آثار زیر را بنویسید:

(الف) منطق الطیر: (ب) سند باد نامه: (ج) داستان کباب غاز: (د) ارمیا:

۲۴- بیت زیر از کدام شاعر است؟

« ز یزدان دان نه از ارکان که کوتاه دیدگی باشد که خطی کز خرد خیزد تو آن را از بنان بینی»

۲۵- عبارت « ستاره ضعیفی در شبستان تیره و تار درونم درخشیدن گرفت » با کدام گزینه تناسب دارد؟

الف) امیدوار شدن (ب) رها شدن از ضعف و ناتوانی

۲۶- در هر یک از موارد زیر ، مفهوم بخش های مشخص شده را بنویسید:

الف) در اواخر عمر با بنده مألوف بودند و کاسه و کوزه یکی شده بودیم

ب) پشت دستم را داغ کردم که تا من باشم پیرامون ترفیع رتبه نگرדם

۲۷- با توجه به نوشته زیر به پرسش ها پاسخ دهید:

« مرا به یاد بی ثباتی فلک بوقلمون و شغاف مردم دون و وقاحت این مصطفای بدقواره انداخته بود»

الف) معنای واژه « دون » چیست ؟ در کدام واژه نادرست املائی دیده می شود؟

۲۸- در عبارت زیر، یک نادرستی املائی بیابید و درست آن را بنویسید.

«در کتل و گردنه یک دوجین شکم و روده مراحل مضق و بلع و هضم و تحلیل را پیموده است.»

۲۹- در کدام گزینه، جمله مرکب دیده می شود؟

الف) بی اختیار در را باز کردم و این جوان نمک نشناس را بیرون انداختم.

ب) از خوش مشربی و فضل و کمال او چیزها گفتند و نمره تلفن او را از من خواستند.

ج) آقای مصطفی خیلی معذرت خواستند که بدون خداحافظی با آقایان رفتند.

د) فوراً مسئله میهمانی و قرار با رفقا را با عیالم در میان گذاشتن.

۳۰- با توجه به منطق الطیر عطار، هر یک از پرندگان زیر، نماد چه کسانی هستند؟

الف) بلبل: (ب) هدهد:

۳۱- در عبارت زیر، آرایه درست را از کمانک مقابل آن، انتخاب کنید.

همگنان خاموش / گرد بر گردش به کردار صدف بر گرد مروارید / پای تا سر گوش (جناس همسان / تشبیه)

۳۲- در نوشته زیر، منظور نویسنده از مثل «چند مرده حلاجی» چیست؟

«مصطفی جان، می خواهم امروز نشان بدهی چند مرده حلاجی و از زیر سنگ هم شده یک غاز برای ما پیدا کنی.»

۳۳- با توجه به هفت وادی عرفانی منطق الطیر، هر یک از بیت های ردیف نخست، با کدام بیت در ردیف دوم، یادآور وادی مشترکی

است؟ (در ردیف دوم، یک بیت اضافی است)

ردیف	نخست	ردیف	دوم
۱	روی ها چون زین بیابان در کنند جمله سر از یک بیابان بر کنند	الف	هر یکی بینا شود بر قدر خویش بازیابد در حقیقت صدر خویش
	۲	دل چه بندی در این سرای مجاز همت پست کی رسد به فراز	ب
			ج

۳۴- از بین واژه‌های زیر، یک برابر معنایی برای واژه «رنج» بیابید.

طاق، رواق، تعب، کاهلی، معلق، سروش، تجرید

۳۵- مضمون مشترک ابیات زیر را بنویسید.

نی حدیث راه پر خون می‌کند قصه‌های عشق مجنون می‌کند

شیرمردی باید این ره را شگرف زان که ره دور است و دریا ژرف ژرف

۳۶- در جدول زیر، هر یک از ابیات، یادآور کدام وادی از وادی‌های هفت گانه عطار است؟ (از ستون مقابل انتخاب کنید).

الف	«دل چه بندی در این سرای مجاز همت پست کی رسد به فراز»	(۱) توحید
ب	«صد هزاران سایه جاوید تو گم شده بینی ز یک خورشید تو»	(۱) فقر و فنا (۲) حیرت

۳۷- از بیت‌های زیر، برای هر یک از مفاهیم خواسته شده، یک معادل کنایی بیابید و بنویسید.

الف) چو خواهی که پیدا کنی گفت و گوی باید زدن سنگ را بر سبوی

ب) روی‌ها چون زین بیابان در کنند جمله سر از یک گریبان برکنند

۱) به وحدت رسیدن: ۲) آزمایش کردن:

جواب:

۱- الف) یاری (ب) چقدر توانایی داری (ج) درنگ، تأخیر (د) محل عبور (ه) قوی، نیرومند (و) درماندگی (ز) به نتیجه

می‌رسد، به ثمر می‌رسد. (ح) رنج و سختی (و) تنزل کرده، پس روی کرده

۲- نماد انسان‌های جاه طلب و طالب مقام و منصب

۳- الف) همه مرغان (پرندگان) بهانه‌ها را کنار گذاشتند (رها کردند)

ب) یکی که ادعای شعر و شاعری داشت جلو رفت و پیشانی شاعر را بوسید.

ج) کسی که سیمرغ (خدا) را بشناسد نمی‌تواند دوری از او را تحمل کند / و کسی که به او رو بیاورد نمی‌تواند به او دست یابد

د) همه حواسم به مصطفی است که با بوی غاز از خود بی خود نشود و اختیارش را از دست ندهد

ه) در این میان، صدای زنگ تلفن از راهروی خانه بلند شد

و) هر کس به ارزش و جایگاه خود پی می‌برد و در حقیقت از مقام خود آگاه می‌شود.

ز) همه پرندگان عاشق (دیدار سیمرغ) شدند و بهانه جویی را کنار گذاشتند

ح) در مرحله فنا (هفتم) همه پدیده‌هایی که سایه‌هایی بر چهره خداوند بودند با آشکار شدن خورشید حق، از بین می‌روند و حق

آشکار می‌گردد

ط) چرا سرزمین ما شاه ندارد بیش از این بدون شاه بودن شایسته نیست،

ک) این بدبخت‌ها هر سال طولانی یک بار برایشان چنین موقعیتی پیش می‌آید و مدتی است انتظار کشیده‌اند (گرسنگی کشیده‌اند،

به خود وعده داده‌اند) که کباب بخورند.

ل) هیچ کس از راه رسیدن به سیمرغ (حق) برنگشته است و کسی از میزان مسافت آن آگاهی ندارد.

م) وانمود کنید که بیمار هستید و بگویید پزشک ممنوع کرده و از رختخواب برنخیزید.

۴- توحید، وادی پنجم «وحدت وجود»

- ۵- کاری که از دست و اختیار خارج شد و قابل جبران نیست
- ۶- نفس تازه کرد
- ۷- هر یکی بر قدر خویش بینا شود
- ۸- یا: حرف ربط هم پایه ساز اگرچه: حرف ربط وابسته ساز
- ۹- طاووس پرنده ای بود که با همراهی مار، شیطان را کمک کرد برای رفتن به بهشت تا آدم را فریب بدهد و در نهایت زشت ترین پای دنیا را گرفت.
- ۱۰- کسی که به او رو بیاورد نمی تواند به او دست یابد
- ۱۱- اول اندیشه باید کرد بعد گفت
- ۱۲- الف) قدغن ب) قضا
- ۱۳- معطوف: شهریاری بدل: پرندگان، سیمرغ
- ۱۴- فقیه «عطوف»
- ۱۵- اما
- ۱۶- مراعات نظیر / تشخیص / کنایه
- ۱۷- الف: معرفت ب: توحید ج: استغنا
- ۱۸- وابسته ساز: که هم پایه ساز: و
- ۱۹- الف) فنا (وادی هفتم) ب) توحید (وادی پنجم)
- ۲۰- عاشقان مجازی
- ۲۱- انتظار کشیدن
- ۲۲- استغنا
- ۲۳- الف) عطار ب) ظهیری سمرقندی ج) محمد علی جمالزاده د) رضا امیرخانی
- ۲۴- سنایی
- ۲۵- الف
- ۲۶- الف) صمیمی شده بودیم ب) پشیمان شدن از کاری
- ۲۷- الف) پست و فرومایه ب) شقاوت
- ۲۸- مضغ
- ۲۹- ج) آقای مصطفی خیلی معذرت خواستند که بدون خداحافظی با آقایان رفتند.
- ۳۰- الف) انسان هایی که عاشق حقیقی نیستند و به عشق های دنیوی و ناپایدار دل بسته اند ب) پیر و مرشد و راهنما
- ۳۱- تشبیه
- ۳۲- میزان قدرت و توانایی تو چه قدر است.
- ۳۳- ۱: ب ۲: ج
- ۳۴- رنج: تعب
- ۳۵- دشوار و پرخطر بودن راه عشق
- ۳۶- الف) ۲ یا طلب ب) ۱ یا فقر و فنا
- ۳۷) ۱) سر از یک گریبان برکنند، ۲) سنگ را بر سبزو زدن،

سوالات فصل هشتم

- ۱- معنی واژه های مشخص شده را بنویسید:
- الف) آن روز مدرسه دیر شده بود و من بیم آن داشتم که مورد عتاب معلم قرار بگیرم
 ب) در آخر اتاق یکی از مردان معمّر دهکده کتاب را بر روی زانو گشوده بود
 ج) بخند زیرا خنده تو / برای دستان من / شمشیری آخته است
- ۲- در جمله زیر ، شکل درست واژه نادرست املایی را بنویسید:
 « و نه اهمیتی به چین و شکن های ناگزیر سالخورده گی می دهد »
- ۳- با توجه به شعر زیر ، به پرسش های داده شده پاسخ دهید:
 « از پس نبردی سخت باز می گردم / با چشمانی خسته / که دنیا را دیده است / اما خنده ات که رها می شود / و پرواز کنان در آسمان مرا می جوید / تمام درهای زندگی را به رویم می گشاید.»
- الف) فعل « دیده است » چه زمانی دارد؟
 ب) نقش دستوری کلمات « خنده ات » و « پرواز کنان » به ترتیب چیست؟
 ج) گروه اسمی « درهای زندگی » چه نوع ترکیبی است؟
 ۴- با توجه به شعر زیر :
- « چه حرف تازه ای برای گفتن مانده است یا چه چیز تازه ای برای نوشتن / که بتواند عشق مرا یا سجایای ارزشمند تو را باز گو کند؟ »
- الف) شعر زیر به چه نکته ای تأکید می کند؟
 ب) چند گروه اسمی « مفعولی » وجود دارد؟
 ج) نوع حرف ربط یا پیوند « یا » را بنویسید.
- ۵- واژه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید:
 تنها برای تعلیم گرفتن (شبه - شبیح) شما را در تاریکی تعقیب می کردم
- ۶- با توجه به شعر « بخند زیرا خنده تو / برای دستان من / شمشیری است آخته / خنده تو در پاییز / در کناره دریا / موج کف آلوده اش را / باید برافزاد »
- الف) ترکیب « موج کف آلود » ، « وصفی » است یا « اضافی »؟
 ب) نقش دستوری واژه « شمشیر » چیست ؟
 ج) یک « گروه اسمی متممی » بنویسید.
- ۷- مفهوم عبارت مشخص شده زیر را بنویسید:
 « پیداست که تا چه حد از چنین کاری بیم داشتم اما دل به دریا زدم و به اتاق درس وارد شدم»
- ۸- مقصود از « راه پیچ در پیچ » در بیت زیر چیست؟
 « به راه این امید پیچ در پیچ مرا لطف تو می باید دگر هیچ »
- ۹- مفهوم نشانه « ان » را در واژه های زیر بنویسید:
- الف) بابکان : (ب) خندان : (ج) دیلمان : (د) کوهان (ه) خواهان
- ۱۰- مفهوم نمادین واژه های مشخص شده زیر را بنویسید:
 « نان را از من بگیر اگر می خواهی / هوا را از من بگیر ، اما / خنده ات را ، نه / گل سرخ را از من بگیر »
- ۱۱- عبارت زیر بر چه نکته ای تأکید دارد؟
 « وقتی قومی به اسارت دشمن درآید و مغلوب و مقهور بیگانه گردد تا وقتی که زبان خویش را حفظ کند، همچون کسی است که کلید زندان خویش را در دست داشته باشد.»
- ۱۲- با توجه به شعر زیر :
- « نان را ، هوا را / روشنی را ، بهار را / از من بگیر / اما خنده ات را هرگز »

الف) کدام واژه حذف شده است؟

ب) حرف ربط «هم پایه ساز» را مشخص کنید.

۱۳- آرایهٔ بارز عبارت زیر را بیابید و نام آن را بنویسید:

«معلم را دیدم که بر کرسی خود نشست و سپس با همان صدای گرم اما سخت که هنگام ورود با من سخن گفته بود، گفت: فرزندم این بار آخر است که من به شما درس می‌دهم»

۱۴- در عبارت «خنده ات را می‌خواهم / چون گلی که در انتظارش بودم / گل آبی، گل سرخ کشورم که مرا می‌خواند.» منظور از «گل آبی» و «گل سرخ» چیست؟

۱۵- نام نویسندگان آثار زیر را بنویسید:

الف) هوا را از من بگیر، خنده ات را نه:

ب) مسافر:

ج) غزلواره‌ها:

د) قصه‌های دو شنبه:

۱۶- مفهوم کلی شعر زیر را بنویسید:

«و اگر دیدی به ناگاه / خون من بر سنگ فرش خیابان جاری است / بخند...»

۱۷- شعر زیر بر چه نکته‌ای تأکید دارد؟

«از پس نبردی سخت باز می‌گردم / با چشمانی خسته / که دنیا را دیده است / بی هیچ دگرگونی»

۱۸- کتاب «قصه‌های دوشنبه» ترجمهٔ کیست؟

۱۹- واژهٔ «نیایش» ساده است یا وندی؟

۲۰- معنی واژهٔ «صحیفه» را بنویسید.

۲۱- با توجه به سرودهٔ زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید:

«و در بهاران عشق من / خنده ات را می‌خواهم / چون گلی که در انتظارش بودم»

الف) مفهوم «ان» را در واژهٔ «بهاران» بنویسید

ب) مرجع ضمیر شخصی «ش» در واژهٔ «انتظارش» چیست؟

۲۲- در سرودهٔ «اما خنده ات که رها می‌شود / و پروازکنان در آسمان مرا می‌جوید / تمامی درهای زندگی را / به رویم می‌گشاید»

الف) ترکیب «درهای زندگی» یک اضافهٔ استعاری است یا تشبیهی؟

ب) مفهوم کنایهٔ «در به روی کسی گشودن» را بنویسید.

۲۳- با توجه به سرودهٔ «آن‌گاه که پاهایم می‌روند و باز می‌گردند / نان را، هوا را، روشنی را، بهار را، از من بگیر / اما خنده‌ات را هرگز / تا چشم از دنیا نبندم»

الف) یک نمونه آرایهٔ تضاد بیابید.

ب) مفهوم کنایهٔ «چشم از دنیا نبندم»، چیست؟

۲۴- معنی عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) «آیا چیزی در مخیلهٔ آدمی می‌گنجد که بتواند آن را بنگارد / اما جان صادق من آن را برای تو ترسیم نکرده باشد؟»

ب) بخند؛ زیرا خندهٔ تو / برای دستان من، / شمشیری است آخته

۲۵- با توجه به سرودهٔ زیر، یکی از ویژگی‌های عشق جاودانی را بنویسید.

«هر روز باید ذکری واحد را مکرر بخوانم / و آنچه را قدیمی است، قدیمی ندانم: «که تو از آن منی و من از آن تو»، / این گونه است که

عشق جاودانی همواره معشوق را جوان می‌بیند»

۲۶- با توجه به سرودهٔ زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«اما خنده‌ات که رها می‌شود / و پرواز کنان در آسمان مرا می‌جوید، ...»

الف) مفهوم «ان» را در واژه «پرواز کنان» بنویسید.

ب) زمان افعال، ماضی استمراری است یا مضارع اخباری؟

۲۷- نام پدید آورنده اثر داده شده را بنویسید. «هوا را از من بگیر خنده‌ات را نه»

۲۸- با توجه به سروده زیر، شاعر هر روز خود را ملزم به تکرار چه سخنی می‌داند؟

«هر روز باید ذکری واحد را مکرر بخوانم / و آن چه را قدیمی است قدیمی ندانم: که تو از آنمی و من از آن تو، / درست مانند نخستین باری که نام زیبای تو را تلاوت کردم.»

۲۹- از بیت‌های زیر، برای هر یک از مفاهیم خواسته شده، یک معادل کنایی بیابید و بنویسید.

الف) چو خواهی که پیدا کنی گفت و گوی ببايد زدن سنگ را بر سبوی

ب) روی‌ها چون زین بیابان در کنند جمله سر از یک گریبان برکنند

۱) به وحدت رسیدن: ۲) آزمایش کردن:

جواب:

۱- الف) سرزنش ب) سالخورده ج) برکشیده

۲- سالخوردگی

۳- الف) ماضی نقلی ب) خنده‌ات: نهاد / پرواز کنان: قید ج) اضافی

۴- الف) حرف عشق همیشه تازه است

ب) دو گروه اسمی مفعولی، عشق مرا / سجایای ارزشمند تو

ج) همپایگی «همپایه ساز»

۵- شبح

۶- الف) وصفی ب) مسند ج) داستان من / پاییز / کنارۀ دریا

۷- نترسیدم / شجاعت به خرج دادم

۸- راه دشوار و پر از سختی عشق

۹- الف) نسبت ب) فاعلی ج) مکان د) شباهت ه) صفت فاعلی

۱۰- هوا: زندگی / گل سرخ: عشق، شادی، خنده

۱۱- توجه به اهمیت زبان ملی و تلاش برای حفظ آن

۱۲- الف) فعل نگیر / تو «که نهاد است حذف شده» ب) اما

۱۳- حس آمیزی «صدای گرم»

۱۴- گل آبی و گل سرخ اشاره دارد به پرچم کشور شیلی که از دو نوار قرمز و آبی شکل گرفته و نوار سفیدی که بر بالای آن دو است.

۱۵- الف) پابلو نرودا ب) یوهان کریستف فریدریش شیلر ج) شکسپیر د) آلفونس دوده

۱۶- اگر مرگ من فرا رسید تو ناراحت نباش

۱۷- تمام ظاهر و باطن دنیا را دیده ام که بی ارزش هستند

۱۸- عبدالحسین زرین کوب

۱۹- ساده

۲۰- کتاب، رساله

- ۲۱- الف) زمان « هنگام » (ب) گل
- ۲۲- الف) استعاری (ب) یاری کردن ، امیدوار ساختن
- ۲۳- الف) می‌روند و باز می‌گردند (ب) نمیرم (تا زمانی که زنده‌ام)
- ۲۴- الف) فکر و خیالی در ذهن انسان نمی‌گنجد که بتواند آن را بنویسد اما روح راستگو و درست کردار من آن را برای تو، ای عشق جاودانی به تصویر نکشیده باشد.
- (ب) شاد باش؛ زیرا شادی و خنده‌ی تو برای من مانند شمشیری از غلاف برکشیده است (به من توان مبارزه می‌بخشد)
- ۲۵- یکی از این دو مورد: عشق قدیم را هر چه قدر قدیمی باشد، کهنه و بی‌ارزش نمی‌شمارد یا همواره معشوق را جوان می‌بیند.
- ۲۶- الف) صفت فاعلی (ب) مضارع اخباری
- ۲۷- پابلونرودا
- ۲۸- تو از آن منی و من از آن تو
- ۲۹) ۱- سر از یک گریبان برکنند، ۲) سنگ را بر سبزو زدن،